

Sellest saab nüüd vist paar-kümmend aastat, kui hakkasime arvama, et suured koolid on lõpmata progressiivsed ning väikesed kisuivad elu tagasi. Et paneme väikesed koolid kinni, siis on kommunismi teelt kõik takistused kõrvaldatud. Selle radikaalse sammuga maaelu lõplikult likvideerida ei suudetud, aga palju ei puudunud ka. Nii oli Tuksiski enne algkooli sulgemist 1969. aastal kauplus, rahvamaja, villavahetuspunkt ja täideti isegi pastapliiatseid. Kui aga kooli enam ei olnud, hakkas ka elu välja surema. Nooremad pered lahkusid, uued võimalikud tulijad läksid kohe sinna, kus kool liigidal.

Aili Kannimäe kodukant on Tuksis. Seal on ta sündinud, kasvanud ja kaks esimest aastat kooliski käinud. Siis aga pandi pere valiku ette: Nõva kooli on paarikümmend kilomeetrit, Pürksi vähem, aga puudub bussiühendus, Oru kooli oli küll kõige pikem maa — 25 kilomeetrit, aga see-eest sõitis sinna poole neli bussi. Ja nii valitigi Oru. Vahemärkusena peab siinkohal küll ütleva, et Oru vajaks hädasti jälle põhikooli. Vajaks oma lastele ja ka Tuksi algkooli lõpetajatele.

Kaheksas klass läbi, läks Aili Kannimäe Viljandi kultuurikooli, kust suunati Antslasse. Kolm kohustuslikku aastat töötas ta seal, siis tuli

Kool nagu kodu

* UUED ALGKOOOLID TUKSIS JA METSKÜLAS *

jälle koju tagasi. Antslast pärit abikaasalgi polnud selle vastu midagi, mis sest, et ta on õppinud agronoom ning Tuksis erialast tööd polnud.

Antslas oli Aili Kannimäe lastega palju tegemist. Juhendas seal nii mudilas- kui ka koolilaste ringe. See töö meeldis. Ja kui kodukandi rahvas ta külanõukogu saadikuks valis, võttis ta kaks aastat tagasi kooli taasavamise päevakorda.

Nüüd võib küll vist juba öelda, et kui Tuksis poleks olnud seda hakkajat noort kodukandi pärast muretsevat naist, siis... kes teab, kauaks külagi? Sest oleksid lahkunud need viimasedki pered, kus veel kooliealisi lapsi on. Ega seda koolimõtet teab kui suure vaimustusega vastu võetud. Ise tuli peale käia ja veenda. Palju aitas Pürksi külanõukogu esimees Ülo Kalm. Muret oli algul iga väikese kui asja-aga, hariduskoondiski kahtles, kas ikka on vaja nelja lapse pärast kooli avada.

Esimene ja tõsisem oli ruumide probleem. Endine koolimaja on nüüd antud spordikoolile ja ongi praegu algkoolile liiga suur soojaks kütta. Vehklemistreeneri Endel Nelise ettepanek, et võtku kool endale vana kauplus, ei sobi,

sest poemajas on kivipõrand ja pealegi tahab rahvas ka kauplust tagasi. Spordikool andis algkoolile ühe toa, millest esialgu piisab. Mis edasi saab? Ülo Kalm loodab haldusreformile. Et on kord valal oma raha ja voli ehituste üle.

Klassitoa sisustamisel tulid appi teised koolid. Risti andis kolm pinki ning leidis prahihunnikust kõlbliku tahvli. Noarootsi kinkis õpetajalata ja gloobuse, rajooni täitevkomitee esimees Lea Tuusov lubas hankida akordioni. Nii et eilsaks said kõik mured murtud ja Aili Kannimäe, alles Värška õpetajate täienduskursuse lõpetanud, ootas rõõmsalt oma esimesi õpilasi, kahte esimesse, kahte teise klassi: Indrekut Vanaküläst, Tanelit Dirhamist, Veikot Rooslepast ja Joelit Tuksist. Üks mehine meeste seltskond ja õpetaja nagu ema. Neljale ei ole seda raske olla, aga neljakümnele ei suuda parimgi pedagoog.

«Minu asi on nende teadmiste põhj panna: õpetada käituma, märkama ümbritsevat loodust ja inimesi; lugema, kirjutama ja arvutama, seda niikuinii. Meil on ju kõige rohkem aega. Et kui nad

F. MN

Aili Kannimäe.

minu juurest ära viiendasse klassi lähevad, siis saaks sellele põhjale juba kõike ehitada!»

Algkool taasavati ka Metskülas. Seal on praegu ainult esimene klass ning ka ainult 4 õpilast. Õpetaja Ann Polma on hariduselt bioloog, nii et kool kujuneb tõenäoliselt ehtsaks looduskaitseala kooliks.

Et koolimaja taas ukseid võis avada, selles on suured teened Matsalu Looduskaitsealal ning Lihula külanõukogul. Nemad remontisid hoone ning aitasid muretseda sisustuse.

Ene PAJULA